

Talouden tervehdyttämissuunnitelma

LESTIJÄRVEN KUNTA

Sisällys

Talousarvion tilanne ja taseen alijäämän kehittyminen	2
Säästötoimenpiteet	3
Vuonna 2022 käyttöön otettavat säästötoimenpiteet.....	4
Myöhemmin suunnittelukaudella käyttöön otettavat toimenpiteet	4
Säästöjen toteutusaikataulu	4

Talousarvion tilanne ja taseen alijäämän kehittyminen

Kuntalain (2015/410) 110 § sanotaan talousarviosta seuraavaa:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.”

Lestijärven kunnan talousarvio ja -suunnitelma on laadittu vuosille 2022–2026. Talousarvio on ylijäämäinen, mutta siitä huolimatta kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää vuoden 2026 lopussa.

Kuva 1 Taseen alijäämän kehittyminen

	TP	Ennuste	TA	TS	TS	TS	TS
	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2026
Yli-/alijäämä	-145 387,04	-1 581 889,15	-1 561 826,00	-537 319,00	213 710,00	1 288 046,00	1 349 122,00
Taseen yli-/alijäämä	254 515,96	-1 327 373,19	-2 889 199,19	-3 426 518,19	-3 212 808,19	-1 924 762,19	-575 640,19
							*

Kuntalain (2015/410) 110 § sanotaan taseen alijäämän kattamisesta seuraavaa:

”Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419)”

Lestijärven kunnan taseeseen muodostuu alijäämää ensimmäisen kerran vuonna 2021. Tämä alijäämä ja vuoden 2021 jälkeen kertynyt alijäämä tulee kattaa viimeistään vuoden 2026 loppuun mennessä.

Säästötoimenpiteet

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa on pyritty hyvin realistisesti arvioimaan kuntaan saatavia tuloa ja kertyviä menoja. Näin ollen isoja säästöjä talousarvion sisältä on vaikea löytää.

Suurimmat kustannuserät menopuolella muodostuvat henkilöstömenoista ja palveluiden ostoista. Palveluiden ostoa pitää sisällään toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalvelut, palvelujen ostot muilta (mm. Heta, Soite) taloushallintaohjelmien vuosimaksut, tietoturvalisenssit, puhelinkulut, postikulut, ilmoitukset ja painatukset, vakuutukset, matkakulut (henkilöstö ja luottamushenkilöt), koneiden ja laitteiden kunnossapitokulut, koulutusmäärärahat, kiinteistöjen kiinteät kustannukset (jätehuolto, kunnossapito), työterveyshuollon ja yhteistoimintaosuudet.

Henkilöstömenot ovat vuositasolla koko kunnan osalta keskimäärin 2 928 209,40 euroa. Ilman seutukuntaa ja maaseututoimea keskimääräinen henkilöstömeno on 1 890 616,40 euroa vuodessa

Palvelujen oston keskimääräinen vuosikustannus on 2 076 446,80 euroa. Ilman seutukuntaa ja maaseututoimea kustannus on keskimäärin 1 584 164,00 euroa. Vuodesta 2023 alkaen palveluiden oston vuosikustannus on keskimäärin 786 114,00 euroa (ei sisällä maaseututoimea ja seutukuntaa).

Säästötoimia voitaisiin hakea luopumalla kunnan omistuksessa olevista kiinteistöistä. Tällaisia kiinteistöjä ovat Syrin koulu, Palola (yhdistysten tila) ja luonnontuoteasema.

Syrin koulun osalta säästö olisi vuositasolla 12 200 euroa, Palolan osalta 3400 euroa ja luonnontuoteaseman osalta 4000 euroa. Vuositasolla säästöä saavutettaisiin noin 20 000 euroa ja koko suunnittelukaudella noin 100 000 euroa. Palolan ja luonnontuoteaseman kustannussäästön arviointi on haasteellinen, koska kiinteistöillä ei ole erillistä seurantaesim. lämmityksen kustannuksista.

Kunnassa on valmisteltu kunnan omistamien rivitalojen yhtiöittämistä, mutta asuntotarve huomioiden se ei ole järkevää vielä tässä vaiheessa. Kunnan näkökulmasta paras aika yhtiöittämiselle olisi vasta vuoden 2024 loppu, jolloin kiinteistöistä kertyvät kulut nousevat tuloja suuremmiksi. Tämä arvio perustuu olettamukseen, että tuulivoimaloiden rakentaminen saadaan päätökseen vuonna 2024 ja osa asunnoista jää tyhjäksi.

	2022	2023	2024	2025	2026
Tulot	112243	144596	144994	113436	113436
Menot	125855	112511	117049	115835	115835
netto	-13612	32085	27945	-2399	-2399

Vuonna 2022 käyttöön otettavat säästötoimenpiteet

Ylityöt: Ylitöitä tehdään vain esimiehen kirjallisella määräyksellä. Tehdyt ylityötunnit korvataan vapaana. Mikäli ylityön tekemisestä ei ole esimiehen kanssa sovittu etukäteen, tehdystä työstä ei suoriteta korvausta.

Matkakulut: Matkakustannukset pyritään minimoimaan ja tarpeetonta edestakaista ajoa tulee välttää. Tähän päästään suunnittelemalla työt ja ajoreitit etukäteen. Esimieheltä tulee pyytää matkamääräys ennen työajon alkamista (pl. kiinteistöhoitajat).

Tarkka talouden seuranta: Hallitukselle laaditaan kuukausittain yhteenveto kunnan talouden tilasta ja osavuosikatsaukset laaditaan neljännesvuosittain. Talouden sopeuttamistoimien tarvetta tarkastellaan koko suunnittelukauden ajan. Tarvittaessa sopeutustoimien mitoitusta voidaan muuttaa.

Toimialat veloitetaan etsimään säästökohteita talousarvion sisältä koko toimintavuoden ajan. Tavoitteeksi laitetaan se, että vuoden 2022 talousarvion nettototeuma on pienempi, mitä talousarvio.

Myöhemmin suunnittelukaudella käyttöön otettavat toimenpiteet

Henkilöstön eläköityessä pyritään sisäisillä siirroilla säätämään henkilöstökuluissa. Vuonna 2023 tällä toimenpiteellä saavutetaan säästöä 40 977,32

Lomarahojen vaihtaminen vapaaksi tuo vuositasolla säästöä 84 445 euroa.

Henkilöstön lomautuksilla saadaan säästöä 111 641,72 €/kk +sivukulut eli yhteensä 135 734,00 €/kk

Säästöjen toteutusaikataulu

Talouden tasapainottamiseen tarvittava säästö saavutetaan sillä, että

- vuonna 2023 henkilöstön sisäisillä siirroilla säästettäisiin henkilöstömenoissa 40 977 €
- vuonna 2025 koko kunnan henkilöstö lomautettaisiin kuukaudeksi, säästö 135 734 €
- lomarahojen vaihto vapaisiin vuonna 2025, säästö 84 445 €
- Vuonna 2026 koko kunnan henkilöstö lomautettaisiin 2 kuukaudeksi, säästö 271 468 €
- lomarahojen vaihto vapaisiin vuonna 2026, säästö 84 445 €

Näillä toimenpiteillä kokonaissäästö on 617 069 €.

Säästöjen jälkeen Lestijärven kunnan taseessa on 31.12.2026 ylijäämää 41 429,13 euroa.

	TP	Ennuste	TA	TS	TS	TS	TS
	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2026
Yli-/alijäämä	-145 387,04	-1 581 889,15	-1 561 826,00	-496 341,68	213 710,00	1 508 225,00	1 705 035,00
Taseen yli-/alijäämä	254 515,96	-1 327 373,19	-2 889 199,19	-3 385 540,87	-3 171 830,87	-1 663 605,87	41 429,13
							*

Säästötarve on suuri ja toimenpiteet järeitä. Erityisesti lomautusten osalta tarvitaan tarkkaa suunnittelua ja jokaisen työntekijän kanssa joudutaan etsiä lomautusmalli, joka ei rasita työntekijän taloudellista tilaa kohtuuttomasti ja toisaalta taas takaa sen, että lakisääteiset työt kaikilla toimialoilla saadaan hoidettua.

Lomautukset on tarkoituksella ajoitettu suunnittelukauden loppuun. Tällä hetkellä taloussuunnittelussa on paljon muuttuvia tekijöitä (sote-uudistus, valtionavut, tuulipuiston rakentaminen ja verotuloihin tulevat muutokset), joiden tulovaikutukset tarkentuvat suunnitteluvuosien aikana.

Ennakoitua paremmalla tai nopeammalla tulokehityksellä ja talouden reaaliaikaisella seurannalla on mahdollista, että kaikkiin säästötoimiin ei tarvitsisikaan ryhtyä ainakaan suunnitelmassa esitetystä laajuudessaan.